

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA SULAAEG

DIGISILLA VIDEO Leili Muuga „Kohvikus”

Leili Muuga. Kohvikus (Kahtlejad). 1956. Õli Eesti Kunstimuuseum

TEA

1950. aastate teisel poolel avaneb Nõukogude Liit muule maailmale. Josif Stalini surma järel võimule tulnud Nikita Hruštšoviga algas Nõukogude Liidus nn **sulaaeg**, mis tõi kaasa **moderniseerumise** ehk ühiskonna kaasajastamise püüdlused. Sellise avanemise taga oli ühtlasi **külma sõja** aegne mõõduvõtmine lääne ja eriti Ameerikaga. Soov oli püüda Ameerika Ühendriigid kinni ja neist mööda minna nii põllumajanduses, teaduses, tehnoloogias kui ka elustandardites.

Nii õhutati ka kunstnikke otsima uut, kaasaegset vormi nõukogude kunstile. Selle otsingu üheks esimeseks väljundiks sai nn **karm stiil**, mida iseloomustab üldistusjõud, geomeetriselt stiliseeritud figuuri käsitus, tugevad tumedad kontuurid ja suured värvipinnad. Moderniseeritud ametliku kunsti fookusse tõusid industriaalmaastikud ja moodne urbanistlik elukeskkond.

Leili Muuga (1922–2016) äratas juba kunstiõpingute ajal tähelepanu võimeka kompositsiooni- ja portree-maalijana. Teos „Kahtlejad” kuulub toona kõrgelt väärtustatud ajaloomaali žanrisse, kuigi kunstnikku ei huvita niivõrd 1940. aasta juunisündmuste kajastamine Vabaduse

väljakul (nõukogude ajal nimetati ümber Võidu väljakuks), vaid pigem kohvikus istuvate inimeste meelolude ja isikupärade edasiandmine.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Mida tähendab isikukultus? Milles see Stalini ajal väljendus?
- Millal tekkis kohvikukultuur Eestis? Milliseid muudatusi selles tõi nõukogude aeg?
- Mis nime sai 1937. aastal tegevust alustanud Kultase kohvik Vabaduse väljakul nõukogude ajal? Miks nimetati kohti nõukogude ajal ümber?

Pärast vaatamist

- Võrdle pildi erinevate tasandite kujutuslaadi. Mille poolest erineb esiplaanil oleva kohvikustseeni tehniline teostus tagaplaanile jääva, aknast avaneva vaate tehnilisest teostusest?
- Iseloomusta kohvikus olevaid persoone. Millele tugined oma hinnangute andmisel?
- Miks ei saa seda teost pidada sotsrealistlikuks?

Vaata Eesti muuseumide veebivärvast (muis.ee) pilte sellest, kuidas nägid välja kohvikud Pegasus (1963) ja Tuljak (1964), kui need avati. Kirjelda nende sisekujundust. Jaga teistega grupis, milline on hetkel Sinu lemmikkohvik ja miks. Seejärel mõtle, milline oleks Sinu unistuste kohvik, ja püüa visandada selle interjööri. Millised oleksid selle kohviku olulised disainielemendid?

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Konfliktid ja kohandumised”. Põhjalikumaks teemaga tutvumiseks soovitame muuseumitundide sarja Kumu 4. korruse püsiekspositsioonis.